

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

2 Vtrum lex uetus contineat aliqua præcepta moralia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72759)

Super Quaestio 99. Articulus secundus & tertius.

tinetur in hoc, quod dicitur, Diliges proximum tuum sicut teipsum: unde est quaedam explicatio istius mandati.

ARTICVLVS II. Vtrum lex uetus contineat praecipua moralia.

AD SECVNDVM sic proceditur. Videtur quod lex uetus non contineat praecipua moralia. Lex enim uetus distinguit a lege naturae, ut supra habitum est: sed praecipua moralia pertinent ad legem naturae, ergo non pertinent ad legem ueterem.

¶ 2 Præter. Ibi subuenire debuit homini lex diuina, ubi deficit ratio humana, sicut pater in his quae ad fidem pertinent, quae sunt supra rationem: sed ad praecipua moralia ratio hominis sufficere videtur, ergo praecipua moralia non sunt de lege ueteri, quae est lex diuina.

¶ 3 Præter. Lex uetus dicitur littera occidens, ut patet 2. ad Cor. 3. sed praecipua moralia non occidunt, sed uiuificant, secundum illud psal. 118. In aeternum non obliuiscar iustificaciones tuas: quia in ipsis uiuificasti me, ergo praecipua moralia non pertinent ad ueterem legem.

SED CONTRA est, quod dicitur Ecclesiast. 17. Addidit illis disciplinam, & legem uitae hereditauit eos: disciplina autem pertinet ad mores, dicit enim gl. ad Hebr. 12. super illud, Omnis disciplina &c. disciplina est eruditio morum per difficilia. ergo lex a Deo data, praecipua moralia continebat.

RESPON. Dicendum, quod lex uetus continebat praecipua moralia, ut patet Exo. 20. Non occides, Non furtum facies: & hoc rationabiliter, nam sicut intentio principalis legis humanae est, ut faciat amicitiam hominum ad Deum: ita intentio diuinae legis est, ut constituat principaliter amicitiam hominis ad Deum. Cum autem similitudo sit ratio amoris, secundum illud Ecclesiast. Omne animal diligit simile sibi: impossibile est esse amicitiam hominis ad Deum, qui est optimus, nisi homines efficiantur boni. unde dicitur Leu. 19. Sancti eritis, quoniam ego sanctus sum. Bonitas autem hominis est uirtus, quae facit bonum habitentem: & ideo oportuit praecipua legis ueteris etiam de actibus uirtutum dari, & haec sunt moralia legis praecipua.

AD PRIMVM ergo dicendum,

Alex uetus distinguitur a lege naturae non tanquam ab ea omnino aliena, sed tanquam ei aliquid superaddens. Sicut enim gratia praesupponit naturam, ita oportet quod lex diuina praesupponat legem naturalem.

AD SECVNDVM dicendum, quod legi diuinae conueniens erat, ut non solum prouideret homini in his, ad quae ratio non potest, sed etiam in his, circa quae contingit ratione hominis impediri. Ratio autem hominis circa praecipua moralia, quantum ad ipsa communissima praecipua legis naturae, non poterat errare in uniuersali: sed tamen propter consuetudinem peccandi obscurabatur in particularibus agendis. Circa alia uero praecipua moralia, quae sunt quasi conclusiones deductae ex communibus principiis legis naturae, multorum ratio oberrabat, ita ut quaedam quae sunt secundum se mala, ratio multorum licita iudicaret. unde oportuit contra utrumque defectum homini subueniri per auctoritatem legis diuinae. Sicut etiam inter credenda, nobis proponuntur non solum ea ad quae ratio attingere non potest, ut Deum esse trinum, sed etiam ea ad quae ratio recte pertingere potest, ut Deum esse unum, ad excludendum rationis humane errorem, qui accidebat in multis.

AD TERTIVM dicendum, quod sicut Aug. probat in lib. de spiritu, & littera, etiam littera legis, quantum ad praecipua moralia, occidere dicit occasionaliter, in quantum praecipit quod bonum est, non prebens auxilium gratiae ad implendum.

ARTICVLVS III. Vtrum lex uetus contineat praecipua ceremonialia praeter moralia.

AD TERTIVM sic proceditur. Vt quod lex uetus non contineat praecipua ceremonialia praeter moralia. Omnis enim lex quae hominibus datur, est directiua humanorum actuum: actus autem humani, morales dicuntur, ut supra dictum est. ergo uidetur quod in lege ueteri hominibus data, non debeant contineri nisi praecipua moralia.

¶ 2 Præter. Praecipua, quae dicuntur ceremonialia, uidentur ad diuinum cultum pertinere: sed diuinus cultus est actus uirtutis, scilicet religionis, quae ut Tullius dicit in sua Rhetoric. diuinam naturam cultu ceremoniali affert. cum igitur praecipua moralia sint de actibus uirtutum

inter senecae ad ipsam spectat ordinare hoc in amicitiam, & pacem hominis ad Deum: sed hoc spectat ad legem diuinam quae est superior. Et propterea lex humana non secundum se, sed ut substat diuinae legi, dicitur amicitiam hominum in amicitiam Dei. Amicitia autem hominis ad Deum dupliciter potest sumi, primo simpliciter, quae scilicet per gratiam & charitatem. Secundo, secundum quid, quae scilicet seclusa gratia esse potest inter hominem in puris naturalibus, & Deum. Et utraque potest sumi dupliciter. scilicet ex parte Dei amantis, & ex parte hominis amantis. Quomodo docens amicitiam sumat, si ex parte Dei sumitur, non potest recte ordinari in bonum humanum: esset enim peruersitas magna uti fructus. Si autem sumatur ex parte hominis, potest recte ordinari ad bonum commune humanum, tum quia homo secundum id, quod est, & sua est pars ciuitatis: tum quia utile non solum tali annexum ad augmentum seu conseruationem boni communis spectat. Ad obiectionem ergo in oppositum dicitur, quod si lex humana disponeret de cultu diuino ex parte Dei, ordinando illum ad pacem hominum, puta, quod propter hoc principaliter colatur Deus, peruersa esset: sed hoc non facit lex humana, quauis forte multi legislatores impij hoc intenderint, & a sinuerint multas fabulas propter hoc, ut in 2. Metaph. innuitur: sed lex humana multis existentibus rationibus diuini cultus, de illis, quae ad ipsam spectant, disponit ad finem suum, commune bonum ab aliis abstrahens, ut pote ad se non pertinentibus: abstrahentium autem non est mendacium, nec peruersitas unde quia gratia perficit, non destruit naturam, ex humana sic habet pro fine principali bonum commune hominum inter se, ut non reputet illi subordinatio

Cap. 14. to. 3

Infar. 4. & 5 co. & q. 101. ar. 1. & 4. co. & q. 103. ar. 1. cor. & ad 3. & q. 104. ar. 4. & 2. q. 122. ar. 1. ad 2. & quod 1. ar. 8. co. & quod 4. ar. 13. co. q. 1. ar. 3.

li. de innu. in fo. ante gnet illi subordinatio